

Universitätsbibliothek Paderborn

Homiliæ Qvadragesimales Reverendissimi D.ni P. F. Hieronymi Baptistæ De Lanvza Venerabilis memoriæ Episcopi Barbastrensis & Albarrazini, Ord. FF. Prædicatorum

Ex Hispanico idiomate in latinum perfectè fideliterq[ue] iuxta posteriorem
omnium, nouamq[ue] editionem translatae, & ab innumeris cùm S.
Scripturæ, tùm SS. Patrum typographicis erroribus emendatæ ... cum
triplici Indice ...

Lanuza, Jerónimo Bautista de

Antverpiæ, 1649

§. 16. Da mihi bibere. Christus ab hac petit muliere vt illi det: hac etenim
eius est consuetudo.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-52962](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-52962)

propheta discipulum suum, et versus mare pro-
 spectat, & videt, num noceret aliquid futura plu-
 via vestigium. Exit Dominus præceptum impletur-
 rus, & curiosâ spectat attentione. quidquid per-
 vastissimum posset oculis suis mare decipere, de-
 mum adhibita omni diligentia, reversus, se nihil
 videre protestatur. Secundo & tertio redit, nec
 quidquam apparet. Septimo revertitur, & iam
 pro ultima conclusione, nubeculam videt de ma-
 ris ascendente, & totus gaudio perfusus recurrit
 festinus ad Eliam boni nuntij baiulus. Illum pro-
 cinus propheta regi remittit Achab, ut illi dicat:
Ascende, comedet & bibet, quia fontis multi pluvia
 Confestim autem cataractæ cœli aperte sunt,
 & imber decedit adeo copiosus, ut pro tei neces-
 sitate terra superfluentem irrigaretur: sit Deus
 benedictus. Altum profectò mysterium: nec enim
 pluvie spes est vlla aut vestigium de cœli fontis
 bus aquam obtinenti salutiferam, nisi prius illo
 vapore ascendente: qui de fonte, seu maris pu-
 teo generatur.
 Quid mysterij? Scite charissimi: vobis Deus
 aperte loquitur: quod si cœlestes aumbias
 aquas divinis illis cœli fontibus de vestro debent
 inari fonte, seu puteo cordis: primò vapores as-
 cendere, fructum in cœlum, ut ipse vobis pluvias
 demittat cœlestium donorum optatissimas, quas
 à Deo postulatis. Oportet de vestro procedant
 eode, & ad Deum ascendant, lacrymar veræ
 que poenitentiz singulis, actus charitatis ser-
 ventissimi, orationes, mortificationes, elemosynæ:
 istis etenim de hoc puteo vaporibus sursum as-
 cendentibus, ne dubites omnino, de fontibus
 perennes Deus donorum suorum aquas effundet
 copiosissimas.
 Oculos tuos in Publicanum conijce, qui velut
 exanimis ad Divinam aspirabat misericordiam,
 quam tam instantè à Deo postulabat, & velut
 cœlestem divinum que aquam vobis omnibus ex-
 petebat, quam Deus de perennis mitteret suæ
 fonte benignitatis: Severè & repetito lapsis ver-
 bere petens suum percutiebat, & pio impetu va-
 pores veræ contritionis densissimos eliciebat. Deum
 deprecabatur: *Deus propitius esto mihi peccatori.*
 Viden illam? Secundum fidem igitur & men-
 suam occurrit illi cœlum aqua cœlesti gratiæ ju-
 stificantis irrigatum: *Descendis* (inquit Christus)
in fontem in domum suam. Hinc nullo negotio
 accipietur illud regis & vatis David, ubi provocat
 animam suam, ut se in Dei laudes gratiorel-
 fundat: *Benedic anima mea Domino, quia noli*
obliscere omnes retributiones eius. Quid signant re-
 tributiones. Vocantur retributiones: quando illi

qui nobis quidpiam dedit, illud cum æqualitate
 recepti reddimus, & hoc præcipue dicimus cam-
 bium seu permutationem. Numquid igitur, ser-
 van id quod nobis Deus liberaliter concedit, ali-
 cuius est retributio, quod proes Divina ob-
 tulimus maiestati? *Quis prior dedit illi? Quar-*
tie Apostolus: si iustus fueris quid dabis ei? Num
aliquid Deo tribuis, ut sit iustus? Indubium est,
quod homo ex messe sua dare nihil possit, nec
virtute naturalium aliquid Deo tribuere,
quod æqualeat illi, quod de manibus eius re-
cipit divinis ac liberalibus, imo potius longe
præcellunt Dei dona bonis nostris operibus in
tanto gradu, ut ea ratione de ijs omnibus dicatur,
quod ea nobis Deus det gratuito: Siquidem
nihil Deo dare possumus, quod illum obliget,
ad sua nobis divina dona impertendum: Non sunt
condigna passiones huius temporis ad futuram glo-
riam quæ reuelabitur in nobis. Et multò grauior
 est nostris operibus ad divinam gratiam in-
 dignitas, quam liberaliter & gratuito divina
 nobis concedit maiestas, nec potest illa cadere
 sub meritum.
 Si igitur hoc ita sit, qua ratione dona cœle-
 stia nobis à Deo concessa vocat David retribu-
 tiones? Scilicet, quia hoc vult illi tribuimus,
 quod in nostra est potestate, ut Deus id nobis
 quod petimus, de cœlo largiatur, Davidi
 suum non remisit clemens peccatum, nec il-
 lum recipi in gratiam, nisi postquam dixerat:
Pœccavi Domino. Ut autem hoc claris innotescat,
 nobis hodie proponitur Christus, qui fons est di-
 vinus ac cœlestis, sedens supra fontem terrenum,
 quia tuo Saluator proximus est cordi, velut in
 illud reclinatus, exoptans ut tu ex illo sibi propi-
 nes aquas, ut tibi cœlestes refundat aquas,
 quas tantopere desideras. Non illas à te requirit,
 vel carum indigus, sicut nec cœlum vapores ex-
 postulat de terra, ut sibi beneficiat, & in suum
 commodum; nequaquam, sed ut terra bene-
 faciat, illi pluvias aquasque refundens vberni-
 mas. Et in tui salutem aquas cordis tui Saluator
 exoptat: illo namque modo tibi cœlestes vult
 impetui.

§. 16. Da mihi bibere. Christus ab hac petit muliere ut illi det: hæc enim eius est consuetudo.

Hæc est illa amasia quæ noster ambit Oseas,
 & amore cuius exardescit: *Veni igitur mu-*
lier de Samaria &c. Fixis oculis precus ille
 divinus

X.
 Dei
 dona
 eum di-
 cantur
 retri-
 butio-
 nes.
 Rom. c.
 11. 33.
 Rom.
 c. 8. 18.
 1. Reg.
 c. 12. 3.
 43. 43

diuinus portam versus conspicit ciuitatis num sit
egressura, & ecce intempetiue mulier egreditur,
versus puteum proficiscens. Nunquam sol adeo
latus resulsit illum expectanti, qui noctis tene-
bris lassus diem preestolabatur, vt prodicens hac
mulier cor exhilarauit. Redemptoris, quando di-
uinitis suis eam oculis aspexit uenientem: nec
tanta fuit gaudii cor Annæ matris Tobix de-
bitum, quando post diurnam & anxiam tedi-
tus ipem filium vidit reuertentem: quanto supre-
mi illius cor Principis, vt mulierem hanc vidit
accedentem adeo desideratam, quæsitam &
expectatam. Adest tunice mancis ad cubitum
reuolutis, hydriam manibus suspendens, nec
de Christo quicquam inquirens, eumque ni-
hili faciens, quinimo morosa, dedignans &
elato Christum supercilio despiciens, nec illi
verbum locuta, nec illum cogitans, cuius
vtique cor, omnisque sollicitudo spectabat
scortatorem, quem domi reliquerat, hydriam
alligat, & illam deorsum incipit puteo de-
mergere. In illam Christus oculos suos, at
verò cor fixius direxerat. En utrumque fronte &
acie sibi mutuo oppositum: Christum mulieri,
amorem non amori, ignem gelu, calorem
frigori.

II.
Sol si-
gure po-
tentior.
Ecl. 43.

Expendit Salomon vires solis vehementes præ-
cipue in meridie, quibus terram adurit: *In me-
ridiano exurit terram.* Et statim disputat de ge-
lu duritie: cum sit enim ex aqua mollissima,
frigore tamen aquilonari in lapidem obdurefcit,
qualem videmus crystallum, vix frangibilem:
*Frigidus ventus aquilo flauit, & gelans crys-
tallus ab aqua &c.* Porro prægrandes licet faceamur
frigons in gelu vires, maiores tamen solis
esse omnes vnanimite conuclamaat: etenim si
sibi inuicem opponantur, parua interposita mo-
ta sol gelu dissoluit, liquefacit, omnem hanc
remollit duritiem, & in aquas diffundit clarissi-
mas. O Sol diuine, Christe! totus es amore
feruens vt sol in meridie: *Hora erat quasi sexta.*
En tibi frustum gelu durissimum, Aquilonari Sa-
maritanæ malitia congelatum, mulier in ciuitate pec-
catix: quam frigore constricta? Quam fasti-
diosa! Quam auersa, vt nec oculos ad Chri-
stum benigna conuertat! Eja age Domine,
quis prior incipiet? Certum est nisi tu Domi-
ne primum pueris passum, nullus, qui pro-
ficiet, statuetur. Osea præcipitur, vt prior
mulierem conueniat, blandiatur, sibi deuin-
ciat impudicæ voluntatem. Inter nos (ait Spi-
ritus S.) quando pacis sanciuntur fœdera, quif-
que de primatu contendit, & eius vult aucto-

III.
Deus pri-
mus est
auctor
operis.
Ecl. 11. c.
17.

ris haberi principalis: *Omnis amicus dicit, &
ego amicitiam copulauit.* In pacis fœdere quod
Deus cum peccatore sancit, nulla est qua-
estio, Deus primus est euilque auctor prima-
rius. Quoad peccatum autem, & ad elonga-
tionem à Deo, primus est homo & ita sacro-
sanctum determinat Concilium Tridentinum:
*Deus non deserit hominem, nisi prius ab homine de-
seratur.* In iustificatione, & vt homo conuer-
tur ad Deum, primam oportet, manum Deum
adhibeat. Non potuisset prius mortuus oculos ap-
perire, nisi suos prior oculos propheta eius ocu-
lis superposuisset, nec mouere manum, nisi
suas auctius superposuisset. Iste est qui prior
cordi manus debet admouere, quo conuertatur:
Conuerte nos Domine ad te, & conuertemur. Inci-
pit igitur Christus facie blanda, & pacifica voce
suauiori precatur: *Mulier da mihi bibere.* O coc-
lestis amalie, parum videtis instructus, de modo
quo mundi puella conuincitur, mulierem &
quidem talem studens ubi deuincit sic cine pesti-
do illam aggredietis: Sagacius multo eorum
pulum tentauerat Satanas, qui vt eorum prima-
um sibi dei ciret eiusque attraheret volunta-
tem, conuincit cum promisso diuinitatis, quod
si postulatis annuat, vitâ viuet diuina & immor-
tali, sapientiâ superabit Angelos, imo Deo ipsi
coarquabitur: *Eritis sicut dy.* Quo rebus ita om-
nibus affatim abundabit, vt nec Dei ipsius vlti-
rius diues indigeat.

Subtiliter disputat Apostolus qua ratione ta-
lum animi superentur, eorum videlicet excitan-
do desideria, montes illi aureos promitten-
do: *Mulieres illas oneratas peccatis, qua dicuntur
viris desiderijs.* Mulieres viles, abiectæ non sic
corpore vt animâ, peccatis onerata: *Myram me-
gotium* (audite D. Cyprian) *Mulieres ad onera de-
licata, ad vitiorum sarcinas, fortiores sunt vni-
uersis desiderijs.* Quæ sibi imponunt onera? Nullis, dicitis, il-
las vitibus ptualete, nec animo rebus arduis,
magnique momenti perferendis, ad ea vero
quæ peccati sunt, viros vitibus superata robo-
rissimos: *Oneratas peccatis.* Ipsoscat inibi
Deus, quæ moluntur? Quæ presumunt? Qui-
bus se ingerunt? Quæ concipiunt? Quis illas
agita? Quibus eas alliciet? *Ducuntur vixi
desiderijs.* Mille ducuntur desiderijs & cupidita-
tibus argenti, nummorum, gemmarum ve. Mulier
suum, oratus, fucorum, hæc illis omnia vixi
promitte, & quocumque volueris illas dices & con-
duces. Imò hunc agenli modum Salomou vide-
tur indicare: *Vana spes & mendacium viro infen-
satis.* Num aliquem ad tuam studeo perturbare

Cosm. Tarran. 54. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

voluntatem stultum & amentem? illum illicito vanis spebus, multa magnaque illi promittendo, licet implere nequidem cogitaueris; promissa fallacia: quia sicut ex vna parte regnat in illis habendi cupiditas, sic sunt ex alia stultæ quocumque liberit illas deduces, tantum proponendo, quod illis hæc & illa facies, etiam illis ea sponderis, quæ si ratione vterentur, capere possent, quod minime adimpletes.

41. Eo colore Spiritus S. mundi describit amatrices, quas quolibet duxeris, & quibus obsecro promittendo multa, & pauca vel nihil largiendo: *Nubes & ventus, & pluma non sequentes virginibus, & promissa non complent.* Videbis in ætate, nubem vento commotam, ex qua fulgur, & tonitrua, dixeris aquarum mare in terras diffundendum, & tandem quatuor, guttis dispersitur, & aliquando nec vlla. Talis est mundi vaniloquus, qui præclaris virginem decipit promissis, velut tonitru, quæ faciet? quibus placebit fulgure promissorum monitum, velut, ornatus, & horum adimplet nihil. Sic mulieres hoc in mundo passim decipiuntur, quarum amorem Ægyptij descripsit symbolo candelæ seu luminis accensæ; modicâ luce præfulget & olei virtute nutritur ac pascitur. Exiguo feruente & instabili amore, luce candelæ modicæ, quæ flatu vnicò extinguitur, tandem lucebunt, quamdiu munerum & promissorum oleo fouebuntur.

Tu igitur quomodo Domine mi, vt huius tibi cor mulieris acquiras, artes postulando? *Mulier da mihi bibere.* Mulierem illam appellas, & ais: *Da mihi.* Pende, quæ o, Domine, quod illis verbis te adeo ostendis inopem, vt nec guttam aquæ quidem obtineas. Non est hoc illis consequendis medium, sed buccinandum est, iactantia diuitiæ, potentia proponenda, & velut nubes agitata tonitru, fulgure inflammata. O Secretorum abyssus diuinorum: *Multiplicationem ingressus illius quis intellexit?* Quis multitudinem, qui varietatem scrutabitur ingreßum, quibus Deus progreditur, quo sibi lucretur animas deuantes? quædam allicit promittendo, alias dando deuincit, alijs suas ostentat diuitias, alijs proponit pauperitatem & erucem, illis blanditur has terret, illis promittit, ab his expostulat, & hæc frequentis praxis est securior, etenim quando quidquam expostulat, certum est quod dare plura liberis intendat.

Nostro loquendo modo quantum sapio, Deum

Itaias considerat ad osium accedentem, pullantem, rogantem, da mihi, Deusne petit? respondet propheta, dare vult: *Vi operetur opus suum, peregrinum opus ab eo.* Quando proponit Deus, agere opus sui proprium, facit id quod sibi est alienum: & si quando videris eum agentem opus ab eo peregrinum hoc tibi persuade, quod illo disponat & proponat opus aliquod agere sibi maxime proprium. Ex alio ruit quispiam, aut seipsum inerte vulnerat quo sibi cerebrum diffinit, accersitur chirurgus vulnus curaturus: Accedit & vulnere penicillum infigit, vt eius exploret. Itudinem, lanceola dilatat, & exciserat & aliquando discindit, vt illud instar palmæ manus extendat: *obijcis.* Magister quid agis? Nonne tibi ex officio incumbit redintegrare vulnus, illud curare? Eo animo huc te vocati: vulnus autem amphare, contra mentem est vulnerati. Quæ igitur ratione illud extendis & grauius exacerbatis? Respondet: Domine, vt quod meo munus est, efficiam, vulnus redintegrare intendo: quare primum ago quod a mente mea prius est alienum, scilicet vulnus aperto & dilato: nulla quippe dispositio curando vulneri conuenientior, quam si prius paululum extendatur.

Deo proprium est quarto modo, dare: fons etenim est bonorum omnium, omnigenis etiam abundat bonis: *Oculus omnium in te sperant Domine & tu das illis escam in tempore opportuno, aperis tu manum tuam & implet omne animal benedictione.* Unde consequenter maxime Deo alienum est recipere: plenus est enim omnibus. Nihil recipit, qui continet omnia: *Plexus sum, ait alijs per Itaiam & ore Davidis: Puleh mundo agri mecum est: si seriero, non dicam tibi: meus est enim orbis terra.* Omnigena mecum sunt bona & diuitia.

In mundo sunt aliqui, qui nihil habent, alij sunt, qui licet habeant aliquid, non habeant ad manum, sed domi, siue in arca, quocirca & hi & illi alij qui pollunt accipere, Deus autem nihil: omnia namque bona continet, omnibus est diuitijs opulentus: *Num necessaria em aliquid habuit nostrum?* quærit D. Chrysoſt.) *num vilitatem illi, ministerium que exhibemus?* Num illi aramus campos? cum potamus vinas? *num regna defendimus?* Num Deus omnibus diuites, petite tamen, vt dat. *Videbis nihilominus, quod in fameſcente buccellam petat panis, & in sitente calicem aquæ frigidæ, in nudo velis segmentum.* Quoties petite: da mihi, quo possit orphana matrimonio

VIII. Similius do.

IX. Deo proprium est dare. Psa. 144. 11. Iſa. 1. 11. Pf. 49. 22.

D. C. 37. Rom. 1. 11. in Epist. ad Eph. 5. Tom. 4.

X. Deus omnibus diuites, petite tamen, vt dat. Pſal. 15. 2.

Gen. 1. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

monio copulari, redimam captiuos, & firmas adiuuari. Da mihi cor tuum, & animam tuam, da mihi ieiunia, orationes, elemosinas. Nihil frequentius quam quod Deus a te petit, & quid ab ipso magis alienum? Indubie, vt tibi, faciendo quod sibi est maxime proprium, & vult a te petendo te disponere, quo tibi possit elargiri. Eo sine a te panem mendicari corruptibilem, vt tibi panem tribuat aeternae gloriae; eo animo vestem rogat, vt tibi refundat immortalitatem: ea mente postulat animam, vt illam sua repleat gratia: ad hoc lacrymas & suspiria, vt misericordias suas tibi supendat infinitas.

§. 17. Da mihi. Prius postulat Deus, vt sit perfectè liberalis, in nostram gloriam. Doctrina est haec D. Chrysostomi profunda.

45

Repetamus praedicta, & clarus Dei consuetudinem explicemus, quod scilicet quando dare vult, prius petit: & tanto hoc se-ritius agit, quanto vult alterum ardentius. hoc etenim significat Isaias in praecitatis verbis: *Si faciat opus suum peregrinum opus eius ab eo.* Vt quid Domine petis ab hac muliere? Quis a quo debet mendicare, pauper a diuite, vel diues a paupere? Tu diues es, vt heres legitimus, & ex asse regnum Patris tui omnium: *Quem constituit heredem vniuersorum.* Tu ille tor opulentus facultatibus, vt illas & habeas, & omnibus tribuas ad ostium tuum accedentibus: *Diues in omnes qui inuocant illum.* Tua tantam eorum manu concludis abundantiam, vt illam solummodo aperiendo, cunctam bonis impleas creaturam. Concedis solitudinem, lunae pulchritudinem, stellis splendorem, campis flores, syluis odorem, arboribus fructus, fructibus saporem, fontibus aquas crystallinas, auiibus plumas, leonibus fortitudinem, cetuis agilitatem, piscibus vitam, animalibus respirationem: *Aperis tu manum tuam, & implet omne animal benedictione.* Tuas illas audimus voces: *Plenus sum.* Et argumentum quo nullum de teo diuinitate fortius assumebat Dauid illud erat quod nullus rei nostrae indigeret, in hoc cognoui, quoniam Dominus Deus meus es: *Ego dixi Domino: Deus meus es tu, quoniam honorum meorum non eget.* Haec autem mulier, inops est, imo ipsa inopia, quia quoad temporalia tanta premitur omnium indigentia, vt patet quod nec ancillam alar aquariam. Quoad spiritalia, suprema laborat paupertate: cum nec gratiam habeat, nec dona, nec virtutes, imo nec Deum, ex eorum numero, de quibus Apollolus

Isai. 28. 21.

I. Deus omnium est ditissimus, sua sunt illi omnia. Hebr. c. 1. 1. Rom. c. 10. 12. 1. Cor. 14. 16. Isa. cap. 1. Ps. 115. 2.

Sine Deo in hoc mundo. Ab illa ergo tu Domine quid postulas? Deinde huius tu studes multietis tibi cor denincire, ad hoc autem maxime acquiritur, vt te liberalem & stendas & profusum: hoc est in cito voluntates subiungitur. Hoc vixit fugiat, qui se iactat liberalem, quicquam petat, vt enim asserit philosophus: cuius doctrinam exponit & approbat D. Tho. ex diametro opponitur liberalem esse & postulare: & licet contradicat liberalitati recipere, & extreme tamen illi repugnat quidquam exigere: ita vt sibi contra se autem inuicem, liberalis, & mendicis: *Liberalis non est inquit petimus, nec est liberalis recipere, & multis tenuis petere.*

Semper medium esse conseruat omnes efficiacillimum, quo corda docet D. Thom. de iudiciis, & captatur beneuolentia; promissis & muneribus agere: munera namque rupes distulant: vnde celebres illi versiculi.

Si quis in hoc mundo vult multis gratis haberi: Dei, capiat, quarat, plurima, pauca, nihil.

q. d. De plurima, capiat pauca, quarat, nihil. Lecto sane mirabilis, cui modo non datur immorari. Hoc supposito, tunc videtur contrarium nature & ei quod modo pra manibus habes optatum, petendo exordiri. Nature tunc cum his summe diues, & effuse liberalis, cui nihil sit magis alienum quam quidquam ex postulare. Tunc vero intentioni ac proposito: quia quidquam petendo nedum tibi hanc non conciliabis melius, sed & mille a te leucis profugam expelles. Hic profunda latet diuinaque doctrina: quocirca hoc dico: quod in hac occasione Deus illo praenatet medio sibi valde familiari: numquam etenim se monstrat liberaliorem, nec verius aut verius vult sua dona impetiri, quam dum aliquid exigit: idque duplici ratione: prima, in maiorem nostrum locorum: secunda, ad maius nostrum emolumentum: tunc enim bonus est, vt honestem pariter & utilitatem, nobis velit: & cum ex hominum iudicio, hac duo se mutuo in vtro non comparantur, ille tamen ea coniungit ad nostrum emolumentum. Sic benedictus. Prima ratio, quod Deus a nobis aliquid exigit, cedit in honorem nostrum, vult etenim perfectissimam nobis ostendere liberalitatem, qua deum tibi maxima sua tribuit: imo ex mera sua gratia, videatur quod nos illa mereamur. licet ab hoc procul absumus, & longe sit ut cum nobis ea ex mera concedat liberalitate, videatur, quod nobis potius debitum soluat, quam donet liberaliter. Sapientem hac ratio praefundam do-